

BÖLÜM 11

MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİ HİZMET ALANI PERSONEL YÖNETİM SİSTEMİ

Selim ÇAPAR¹
Mehmet KOCA²

GİRİŞ

Mülki idare, devlet ile yakın ilişkili bir kavramdır. Toprak parçası (ülke), nüfus (ulus) ve egemenliği kullanan otorite, Jellinek'in üç öge kuramına göre devletin esas unsurlarını oluşturmaktadır. Egemenlik yetkisinin, yürütme erki bakımından ülke toprakları üzerinde ve yaşayan nüfus ile birlikte kullanılması, mülki idarenin işlev alanına girmektedir.

Fransızlar tarafından “administration territoriale”, İngilizler tarafından “territory government”, veya “provincial government” olarak tanımlanan ve Türkiye’de ise il idaresi anlamına gelen mülki idare, ülke toprakları üzerinde idari amaçlarla ile meydana getirilmiş hiyerarşik bir şekilde alt birimlerin, merkezi idarenin temsilcileri aracılığıyla idare edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu doğrultuda mülki idare sistemi en sade biçimiyle ülke toprakları üzerinde yönetsel amaçlar ile oluşturulmuş yönetsel olarak il, ilçe gibi daha alt düzeydeki birimlerin, merkezi idarenin ajanları vasıtasıyla yönetilmesi biçiminde tanımlanabilmektedir (TODAİE, 1998: 176).

Mülki idare sisteminin temelini oluşturan ve devlet ile vatandaş arasında bir köprü görevi gören mülki idare amirleri, eskiden Tutum’un (1976: 159) ifadesiyle “olağan durumlarda havale mercii, olağanüstü durumlarda cankurtaran” olarak görülürken, günümüzde ülke çapında güvenliğin sağlanmasından kriz yönetimine ve afet yönetiminin idaresine değin çok yaygın bir skalada kendine has özellikleri ile çok değişik alanları kapsayan görevlerin etkin ve verimli bir biçimde yerine getirilmesini temin etmekle yükümlüdür.

¹ Doç.Dr., AREM Başkanı; İçişleri Bakanlığı, caparselim@gmail.com

² İl Planlama Uzmanı; İçişleri Bakanlığı, Araştırma ve Etüt Merkezi Başkanlığı, mehmetarem@gmail.com

KAYNAKLAR

- APAN, A. (2015). Türkiye'de Mülki İdare: Tarihsel Gelişim ve İşlevsel Dönüşüm, TİAV Yayınları, Ankara.
- BAŞA, Ş. (2007). 1980 Sonrası Dönemde Mülki İdarede Dönüşüm, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, TODAİE Kamu Yönetimi Yüksek Lisans Programı, Ankara.
- BAŞA, Ş. - YILDIZ, M. (2011). Birinci Sınıf Mülki İdare Amirliği Düzenlemesi Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme, Sosyal Bilimler Dergisi, IV (2), 34-64.
- BİLGİN, K. U. - ÇAPAR, S. (2010). Taşrada Kamu Yönetiminin Etkinliği Açısından Mülki İdare Amirlerinin Eğitimi, Türk İdare Dergisi, 467, 53-77.
- BİRİNCİ SINIF Mülki İdare Amirliğine Yükseltilme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik (2006). R.G. 28/10/2006, 26330.
- BKK (2014). 237 sayılı Taşıt Kanunu Kapsamında Edinilecek Taşıtların Menşei, Silindir Hacimleri ve Diğer Niteliklerinin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı, R.G. 10/06/2014, 29026.
- ÇAPAR, S. (2011). Kaymakam Adaylığına Giriş Süreci Üzerine Bir Değerlendirme, Türk İdare Dergisi, , 473, 75-95.
- ÇAPAR, S. (2014). Gelecek Perspektifinden Mülki İdare Sistemi, Yeni Türkiye, 1 (56), 199-209.
- ÇAPAR, S. (2015). Türkiye ve Fransa'da Neo-Liberal Dönemde Mülki İdare, Türk İdari Araştırmalar Vakfı, Ankara.
- ÇAPAR, S. - YILDIRIM, Ş. (2016). 21. Yüzyılda Mülki İdare Amirlerinin Algısı, International Journal of Human Sciences, 13 (1), 2385-2397.
- ÇAPAR, S. - KOCA, M. (2020). Kamu Yönetimi ve Mülki İdare, Kamu Yönetiminde Güncel Sorunlar Tartışmalar ve Çözüm Önerileri, Ed. Emre Akcagündüz ve Ömür Aydın, Nobel Yayınevi, Ankara.
- ÇAPAR, S. - KOCA, M. (2021). İl ve İlçelerde Mülki İdarenin Koordinasyon Kapasitesi, İşçileri Kitaplığı Dizisi Yayın No: 8, TİAV Yayınları, Ankara.
- ÇİNER, C. U. - KARAKAYA, O. (2013). Merkez-Yerel İlişkileri ve Mülki İdarenin Dönüşümü, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 68 (2), 63-93.
- DEVLET Memurları Kanunu - 657 (1965). R.G. 23/07/1965, 12056.
- DEVLET Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı (2006). Karar Sayısı: 2006/10344, 17/04/2006.
- ERYILMAZ, B. (2019). Kamu Yönetimi, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.
- GÖREV Tazminatı Ödenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı (2008). R.G. 11/06/2008, 26903.
- GÜNAY, Ö. F. (2006). Mülki İdare Sistemi ve Yeni Düzenlemelerin Bir Değerlendirmesi, İdarecinin Sesi Dergisi, 117, 19-27.
- GÜVEN, Y. (2019). Türkiye'de Parlamenter Sistemden Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine: Mülki İdare Yapısının Değişim Süreci, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- HEPER, M. (2006). Türkiye'de Devlet Geleneği, Doğu Batı Yayınları, Ankara.
- İÇİŞLERİ Bakanlığı (1972). İl Genel Yönetimi (Cilt I), İç-Düzen Genel Rapor, Kitap: 5, İçişleri Bakanlığı, Ankara.
- İÇİŞLERİ Bakanlığı (2019). İçişleri Bakanlığının Yapısı ve Mülki İdare Çalıştay - Çalıştay Raporu, Ankara: Türk İdari Araştırmalar Vakfı.
- İÇİŞLERİ Bakanlığı (2021). T.C. İçişleri Bakanlığı Kaymakam Adaylığı Sınav İlanı, [https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/duyurular\(1\)/2020/kaymakam-adayligi/2020-YILI-KAYMAKAM-ADAYLIGI-SINAV-ILANI-12082020.pdf](https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/duyurular(1)/2020/kaymakam-adayligi/2020-YILI-KAYMAKAM-ADAYLIGI-SINAV-ILANI-12082020.pdf) Erişim: 24/03/2021.

- İDARECİNİN Sesi (2020). 10 Ocak İdareciler Günü Kutlandı, 193, 7-23.
- İL İdaresi Kanunu - 5442 (1949). R.G. 18/06/1949 7236.
- İL Özel İdaresi Kanunu - 5302 (2005). R.G. 04/03/2005, 25745.
- KAMU Konutları Kanunu - 2946 (1983). R.G. 11/11/1983, 18218.
- KAMU Konutları Yönetmeliği (1984). R.G. 23/09/1984, 18524.
- KAMU Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname - 666, (2011). R.G. 28103, 02/11/2011.
- KAYMAKAM Adayları Yönetmeliği (2011). R.G. 27986, 06/07/2011.
- KESKİN, N. E. (2007). Devletin Toprak Üzerinde Örgütlenmesi: Türkiye'de İllerin Yönetimi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- KESKİN, N. E. (2009). Türkiye'de Devletin Toprak Üzerinde Örgütlenmesi, Tan Yayınları, Ankara.
- KIVIRCIK, V. (2004). 16-17nci Yüzyıl Osmanlı Devleti ve Günümüz Amerika Birleşik Devletleri Eyalet Sistemleri, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- KOCA, M. (2019). Belediyelerde Kayyım Uygulaması, İdarecinin Sesi Dergisi, 188, 7-11.
- KHK (1989). 657 sayılı DMK, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı İle ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname -375, R.G. 30/06/1989, 20211.
- MÜLKİ İdare Amirleri Atama, Değerlendirme ve Yer Değiştirme Yönetmeliği (1986). R.G. 16/07/1986, 19166.
- ORTAYLI, İ. (1976). Türkiye'de Taşra Yönetim ve Yöneticiliğinin Evrimi, Türkiye'de Mülki İdare Amirliği, Ed. K. Fişek, Türk İdareciler Derneği, Ankara.
- ÖNEN, N. - REYHAN, C. (2011). Mülkten Ülkeye, İletişim Yayınları, İstanbul.
- SAYAR, K. (2014). Modern Dünyada İnsanın Mutluluk Arayışı", TİAV Çarşamba Konferansları 2013, Ed. S.Çapar, TİAV Yayınları, Ankara.
- TAŞIT Kanunu - 237. (1961). R.G. 12/01/1961, 10705.
- TEMSİL Tazminatı Ödenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı (2000). R.G. 26/04/2000, 24031.
- TİAV (2014). Toplumda İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdari Amirleri Algısı, Rapor IV: Mülki İdare Amirlerinin Algısı, TİAV Yayını, Ankara.
- TİD (2019). Mülki İdare Hakkında Bilgi Notu, Yayınlanmamış, Türk İdareciler Derneği, Ankara.
- TODAİE (1998). Kamu Yönetimi Sözlüğü, TODAİE Yayınları, Ankara.
- TODAİE (2014). Kamu Yönetimi Sözlüğü, TODAİE Yayınları, Ankara.
- TUTUM, C. (1976). Mülki İdare Amirliği Sisteminin Yapı ve İşleyişine Etkisi Açısından Mevzuat Sorunu, Türkiye'de Mülki İdare Amirliği, Ed. K. Fişek, Ankara, Türk İdareciler Derneği, 146-178.
- ULUCAK, B. (2010). Türkiye'de Mülki İdare Sistemi ve Sistemin Güncel Sorunları, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Konya.